

Θα αρχίσω με τη διατύπωση μιας σειράς από προτάσεις που ισχύουν, όλο και περισσότερο, για όλες τις χώρες του κόσμου.

★ Περισσότερο από το μισό του συνολικού εθνικού εισοδήματος ελέγχεται και επιμερίζεται από το Κράτος.

★ Ένα σημαντικότατο μέρος του κρατικά ελεγχόμενου εισοδήματος διοχετεύεται σε κρατικές προμήθειες, και πληρώνεται σε ιδιωτικούς φορείς.

★ Οι ουσιαστικότερες διαφορές ανάμεσα στις ανταγωνιστικές προσφορές είναι συνήθως πολύ μικρές, και ούτως ή άλλως διαπραγματεύσιμες. Με αποτέλεσμα να έχει, τις περισσότερες τουλάχιστον φορές, μικρή «εθνική» σημασία αν θα επιλεγεί τελικά ο Α ή ο Β προμηθευτής.

Συμπέρασμα: Εκείνοι που παίρνουν τις πολιτικές αποφάσεις για την κατανομή των κρατικών προμηθειών έχουν την αντικειμενική δυνατότητα να καταστήσουν κύριοτερας των ποσών, όποια και να είναι η συγκεκριμένη επιλογή τους

Ακόμα και η πιο «συμφέρουσα» για το έθνος απόφαση, με οποιαδήποτε κριτήρια και αν λαμβάνεται, γίνεται με όρους που εξυπηρετούν επιτελιόχρον το δόλεαρ.

★ Τα περιθώρια ελιγμών και διαφοροποιήσεων στην οικονομική και κοινωνική πολιτική γίνονται, κυρίως σε εποχές κρίσης, ολοένα στενότερα. Με αποτέλεσμα, οι πρακτικές διαφορές ανάμεσα στα διάφορα κόμματα που εμφανίζονται να διεκδικούν πραγματικά την άσκηση της εξουσίας να συρρικνώνονται, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε ιδιότητα τους εξασφαλίζει.

★ Οι πολιτικές αντιπαράθεσες ανάμεσα στους «επισήμους» μητρώους της εξουσίας αντιστοιχούν ολοένα και λιγότερο σε σαφείς ταξικές διαφοροποιήσεις. Και τούτη η κατάσταση ενισχύεται, όσο περισσότερο τα «κόμματα εξουσίας» φαίνονται οργανωμένα σε «ολιγοπώλιο».

★ Στο πλαίσιο αυτό, ο θεατρικός πολιτικός ανταγωνισμός για τη δημοκρατική νομή της εξουσίας περνάει ολοένα περισσότερο από τον έλεγχο των μέσων μαζικής επικοινωνίας και χειραγώγησης μιας, ολοένα και πιο αποκοιμισμένης, από πενιχρόν έστω άρθρον και θεάματα κοινής γνώμης.

★ Ο έλεγχος των μέσων μαζικής επικοινωνίας κοστίζει πάρα πολύ ακριβά. Κανένας πολιτικός οργανισμός δεν έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτεί αποτελεσματικά τα μέσα αυτά, με τους επίσημους πόρους του και μόνον.

★ Οι οποιοδήποτε εξωτερικοί χρηματοδοτικοί όμιλοι που θα μπορούσαν να παράσχουν τα μέσα αυτά, θα διεκδικούσαν συγκεκρι-

μένα ανταλλάγματα, πράγμα που θα οδηγούσε στην προϋπόθεση «εξάρτησης» των πολιτικών μηχανισμών από «άλλους» εξωπολιτικούς παράγοντες - εντόπιους ή αλλοδαπούς - γεγονός που, κατ' αρχήν τουλάχιστον, θα μείωνε τα αυτόνομα περιθώρια λειτουργίας του πολιτικού.

★ Συνεπώς, ο «ιδεώδης», και

“Ολοένα και περισσότερο, και για ολοένα και περισσότερους, το δημόσιο χρήμα εμφανίζεται ως δύναμις ιδιοποίησιμης, δηλαδή ως ιδιωτικό. Και το ιδιωτικοποιημένο αυτό, δημόσιος προέλευσης χρήμα, ή τουλάχιστον ένα μεγάλο μέρος του, γίνεται μέσο, και μάλιστα «αυτονόητο», για την άσκηση πολιτικής.”

ασφαλέστερος, τρόπος συσώρευσης του χειραγωγούντος πολιτικού κεφαλαίου είναι η αυτοχρηματοδότηση.

ΚΑΙ ΠΙ πλέον, προφανώς, ★ Κάθε πολιτικός οργανισμός και κάθε κόμμα έχει σαν κύριο στόχο την απόκτηση και διατήρηση της πολιτικής εξουσίας.

★ Η ενεργή και νόμιμη άσκηση της εξουσίας δίνει στους νομείς της την αποκλειστική πρόσβαση στις ανεπίσημες πηγές της συνεχούς ροής του πολιτικού χρήματος.

★ Ο έλεγχος του χρήματος αυτού επιτρέπει την αυτοχρηματοδότηση των κατ' εσχόνη μέσων με τα οποία συσσωρεύεται, εμπεδώνεται και αναπαράγεται η πολιτική εξουσία.

★ Οι φορείς της πολιτικής εξουσίας, είτε πιστεύουν στην ορθότητα της πολιτικής τους, είτε απλώς παριστάνουν ότι πιστεύουν, χρειάζονται τεράστια ποσά για να προωθήσουν τις πολιτικές τους πιθανότητες. Έτσι η οικειοποίηση του πολιτικού χρήματος εμφανίζε-

ται, από την πλευρά τους, απόλυτα «λογική».

★ Το ιδιοποιημένο πολιτικό χρήμα χρησιμοποιείται με πολλαπλούς τρόπους. Αλλά οι πολιτικοί άνδρες δεν είναι κατ' αρχήν επιχειρηματίες. Ακόμα και αν ένα μέρος του ανεπίσημου «πολιτικού χρήματος» καταλήγει σε ιδιωτικές μορφές ιδιοποίησης, είναι αναμφίβολο ότι

ένα άλλο μέρος του επενδύεται για καθαρά πολιτικούς στόχους.

★ Η πολιτική χρησιμοποίηση του πολιτικού χρήματος δεν στοχεύει στο κέρδος, αλλά την εξουσία. Επομένως η δαπάνη του δεν υπακούει με ορθολογιστικά κριτήρια κέρδους. Το πολιτικό χρήμα υπάρχει να δαπανάται.

★ Οι δύο μορφές «χρήσης» του πολιτικού χρήματος δεν αποκλείουν η μία την άλλη. Απεναντίας μάλιστα, η μία δικαιολογεί και εκλογικεύει την άλλη.

★ Το πολιτικό χρήμα επενδύεται στην πολιτική. Στόχος του είναι η εξουσία, που αναδεικνύεται σε αντικείμενο αυτοτροφοδοτούμενης συσώρευσης.

Ετο νέο ιστορικό πλαίσιο όμως φαίνεται πως οι ίδιες οι ηθικές συνιστώσες της αστικής αντιρροπτευτικής δημοκρατίας τείνουν να αποδυναμωθούν. Για κυβερνώτες και για κυβερνώμενους, το «ήθος» εμφανίζεται ως πολυτέλεια, ή ακόμα και ως ασέβεια: υπό τις παρούσες συνθήκες, το δημόσιο χρήμα έχει χάσει την ιδιαίτερη συμβολική του αποκλειστικότητα. Ολοένα και περισσότερο, και για ολοένα και περισσότερους, το δημόσιο χρήμα εμφανίζεται ως δύναμις ιδιοποίησιμης, δηλαδή ως ιδιωτικό. Και το ιδιωτικοποιημένο αυτό, δημόσιος προέλευσης χρήμα, ή τουλάχιστον ένα μεγάλο μέρος του, γίνεται μέσο, και μάλιστα «αυτονόητο», για την άσκηση πολιτικής.

5, τίθεται μοιραία και το καθαρά πολιτικό ερώτημα κατά πόσον, υπό τις σημερινές συνθήκες, μπορούν καν να μιλάμε για δημοκρατία και για «λαϊκή κυριαρχία». Όταν η πολιτική είναι οργανωμένη σε αυτοτροφοδοτούμενα και εναλλασσόμενα ολιγοπώλια που προμηθεύονται τα αναγκαία οικονομικά μέσα χρησιμοποιώντας την ίδια την άσκηση της πολιτικής για να μεθοδεύσουν τη χειραγώγηση και την «οικειοποίηση» μιας ολοένα και πιο εύκολα πειθόμενης κοινής γνώμης, καταργείται ο ανοικτός και γενικά ανταγωνιστικός χαρακτήρας της δημοκρατίας. Βαθμιαία αλλά σταθερά κατασκευάζεται ένα νέο πολιτικό σύστημα που μόνο ονομαστικά σέβεται τη λαϊκή κυριαρχία.

Η πολιτική χρήση του ερόντος πολιτικού χρήματος, που μετασχηματίζεται σε ροές πληροφοριών, και σε συνακόλουθες «ροές εξουσίας», τείνει έτσι στο να μετατοπίσει αποφασιστικά τις πολιτειακές συντεταγμένες. Στην προβολή της, η λαϊκή κυριαρχία υπόκειται στην επικυριαρχία των πολιτικών κατασκευαστών της.